

جام جهانی ۲۰۲۲ قطر: ورزش سیاست و حقوق بشر

به قلم سوزان ال زیاد (fa/experts/swzan-al-zyadh/), مارتی فلکس (fa/experts/marty-flks/), جیمز ام دورسی (fa/experts/jymz-am-/), پاتریک کلاوسون (fa/experts/patryk-klawson-0/), (dwrsy)

۲۰ نوامبر ۲۰۲۲

همچنین دست‌یافتنی به

(English (/policy-analysis/2022-qatar-world-cup-sports-politics-human-rights

تحلیل کوتاه

میزگردی تخصصی را تماشا کنید که کارشناسان درباره پیامدهای سیاسی دیپلماتیک اقتصادی اجتماعی و استراتژیک جام جهانی ۲۰۲۲ قطر و خاورمیانه بحث می‌کنند

در ۱۹ اکتبر برنامه «لینک» انستیتو واشنگتن تحت حمایت خانواده ایچر نشستی حضوری و آنلاین با حضور مارتی فلکس جیمز ام دورسی و سوزان ال زیاد برگزار کرد. این بحث را پاتریک کلاوسون اداره کرده است. فلکس صاحب کرسی خسروی در انترناسیونالیسم اصولی و مدیر ابتکار حقوق بشر در مرکز مطالعات استراتژیک و بین‌المللی است. دورسی ستون نویسی و نویسنده وبلاگ و کتاب «دنیای پرتلاطم فوتبال خاورمیانه» است. زیاد بیست و سه سال در وزارت خارجه خدمت کرده و از جمله معاون دستیار وزیر در امور شبه جزیره عربستان و سفیر در عمان بوده است. کلاوسون هموند ارشد موزینگ استار در انستیتو واشنگتن و مدیر تحقیقات این انستیتو است. آنچه می‌خوانید گزارشی فشرده از اظهارات آنان است.

مارتی فلکس

در حالی که جام جهانی ۲۰۲۲ در قطر در پایان نوامبر آغاز می‌شود. درسهایی تا همین جا برای کشور میزبان و فیفا نهاد حاکم بر فوتبال داشته است. دوازده سال پیش وقتی فیفا اعلام کرد قطر میزبان جام جهانی ۲۰۲۲ خواهد بود فشارها بر دوحه برای ایجاد اصلاحات و بر فیفا برای قرارداد حقوق بشر به عنوان مبنای اصلی در روندهای آتی انتخاب میزبان افزایش یافت.

پیروزی قطر در جریان انتخاب میزبان جام جهانی ۲۰۲۲ به موشکافی زیاد درباره سوءرفتار گسترده و بهره‌کشی از کارگران خارجی منجر شد که ۹۵ درصد نیروی کار این کشور خلیج فارس را تشکیل می‌دهند. یکی از دلایل بهره‌برداری از کارگران خارجی مربوط می‌شود به نظام حمایتی «کفاله» (کفالت

برای ورود کارکن که به طور تاریخی آزادی کارگران را محدود می‌ساخته است، فشار فزاینده از سوی سازمان‌های کارگری و حقوق بشری بین‌المللی به پیشرفت قابل توجه در مسائلی مثل ویزای خروج و حداقل دستمزدها انجامید. طی دو سال گذشته قطر برخی محدودیت‌ها را برداشته تا خروج از کشور بدون اجازه کارفرما برای برخی کارگران مهاجر آسان‌تر شود و حداقل دستمزد واقع‌بینانه‌تری تعیین کرده و سیستم حفاظت از دستمزد را بهبود بخشیده است. اما برای تقویت و اجرای این اصلاحات به پیشرفت قابل توجه و کار بیشتری نیاز است. مهم است که بعد از پایان بازی‌ها گفتگو درباره حقوق کارگران مهاجر در قطر در دستور کار بماند.

گروه‌های حقوق بشری از مشارکت و توجه به مسئله حقوق بشر در قطر استقبال کرده‌اند چون به آن‌ها نقطه شروعی می‌دهد که قبلا و در مورد دیگر رویدادهای ورزشی بین‌المللی مثل المپیک یا لیو-گلف (گلف-۵۴) وجود نداشت. اما جنجال بر سر میزبانی جام جهانی از سوی قطر منجر به اعتراضی بی‌سابقه شد. پس نباید فرض کرد که اگر فرصت میزبانی رویدادهای بزرگ ورزشی به دیگر کشورها داده شود آنها دست به اصلاحات مشابهی خواهند زد.

با شروع رسمی بازی‌ها جامعه کارگری و حقوق بشری مشکلات آزادی ابراز عقیده و بیان را در تمام طول مسابقات از نزدیک زیر نظر خواهند داشت. تاکنون قطر محدودیت‌هایی علیه فیلم‌برداری برای شبکه‌های تلویزیونی خارجی پیش از برگزاری جام جهانی وضع کرده است. اگر قطر مانع شعارهای هواداران تیم‌ها شود و اگر آزادی بیان آن‌ها ممنوع شود باید منتظر واکنش منفی جامعه حقوق بشر باشد. یک نقطه جوش بالقوه دیگر جنجال بر سر دستورالعمل اکید فیفا مبنی بر ممنوعیت بستن بازوبند است. تیم‌های اروپایی گفته‌اند که بازوبند را در حمایت از یک کارزار حقوق بشری علیه تبعیض در مورد دگرباشان در جام جهانی قطر می‌بندند. اما این اقدام حرکتی عمدتاً نمادین است و گرچه حرکت‌های نمادین مهم هستند احتمالاً تأثیر اندکی در قطر خواهد داشت. ورزشکاران باید فراتر از یک حرکت نمادین را ببینند و بیشتر به جنبه‌های مالی تورنمنت توجه کنند (از هتل محل اقامت خود و خدمتکاران و شیوه برخورد با آنها تا مسائل دیگر). مسئله دیگری که احتمالاً با شروع بازی‌ها بروز خواهد کرد مسئله غرامت کارگرانی است که در جریان ساخت استادیوم‌ها کشته یا مجروح شده‌اند.

جیمز ام. دورسی

قطری‌ها از میزان انتقادی که بعد از پیروزی در انتخاب میزبان جام جهانی به آن‌ها شد غافلگیر شدند. «کمیته عالی برگزاری و میراث جام جهانی» که مسئول زیرساخت‌ها و عملیات میزبانی جام از سوی قطر است با سرعتی متفاوت از بقیه بخش‌های دولت کار کرد که باعث تأخیر در اجرای اصلاحات شد. هرچند گروه‌های حقوق بشری شاید از میزان پیشرفت قطر راضی نباشند اما کنشگری آن‌ها نتیجه داده است. قطر همچنین با مشارکت علنی با منتقدانش خود را از دیگر کشورهای خلیج فارس جدا کرد. گرچه احتمالاً بعد از پایان بازی‌ها توجه به حقوق کارگران خارجی کاهش خواهد یافت. فشار بر منطقه برای اصلاحات بیشتر در زمینه حقوق بشر احتمالاً باقی خواهد ماند و چالش‌های بلندمدت برای قطر بعد از ۲۰۲۲ خواهد بود.

در جریان برگزاری مسابقات چند چیز هست که تماشاگران بازی‌ها باید به آن‌ها توجه کنند. بافت فرهنگی و قانونی قطر از بسیاری از کشورهای دیگر که مسافران از آن‌ها می‌آیند متفاوت است. به همین دلیل قطری‌ها سعی دارند مسائلی مثل الکل و نمایش محبت در ملاءعام را با استفاده از اماکن اختصاصی موسوم به «منطقه‌های هواداران» و با آوردن نیروهای انتظامی و امنیتی از کشورهای دیگر مدیریت کنند. نحوه مدیریت این مسائل از سوی قطر تعیین خواهد کرد که جام جهانی چه منفعتی از جنبه قدرت نرم خواهد داشت و چگونه به خاطر سپرده خواهد شد. نگرانی‌هایی همچنین در مورد حضور زنان در جام جهانی وجود دارد. زنان نقش عمومی در قطر دارند و این کشور فعالانه به درخواست‌ها برای گنجاندن ورزشکاران زن پاسخ داده است. در کل قطر از موضوع ورزش زنان استقبال کرده است تا اینکه با آن مخالفت کند.

منتقدان قطر را به ورزش‌شویی متهم کرده‌اند که منظور از آن استفاده یک کشور از ورزش‌های بین‌المللی برای بهبود وجهه خود است. اما انتخاب واژه ورزش‌شویی در این مورد ممکن است گمراه‌کننده باشد. گرچه قطر ممکن است سعی در بهبود وجهه خود داشته باشد این تنها انگیزه برای تصمیم‌های میزبانی بازی‌ها نیست. عوامل داخلی دیگری نقش دارند. مثلاً منافع اقتصادی میزبانی. ورزش‌شویی فقط یک مولفه است.

گرچه گزارش‌هایی از تخلف در روند انتخاب قطر برای میزبانی وجود دارد. میزان انتقاداتی که به قطر شده در مقایسه با تلاش‌های کشورهای قبلی میزبان برای انتخاب شدن خارج از اندازه بوده است. روند انتخاب میزبان جام جهانی تاریخی طولانی از فساد دارد از جمله جنجال در مورد میزبان شدن آلمان برای جام جهانی ۲۰۰۶ و بازی‌های ۲۰۱۸ در روسیه. بسیاری از کشورهای اروپایی که در حال حاضر به جام جهانی قطر اعتراض می‌کنند در جریان بازی‌های ۲۰۱۸ در روسیه که زیر سایه الحاق غیرقانونی کریمه از سوی مسکو و سوءرفتارش با جامعه دگرباشان قرار داشت همین قدر صریح‌اللهجه نبودند.

استفاده رژیم‌ها از ورزش برای بازسازی وجهه خود و به عنوان یک ابزار دیپلماسی عمومی در خاورمیانه به مرور زمان تغییر کرده است. بهار عربی تقریباً تمام جوانب زندگی از جمله فوتبال را تغییر داد و ورزش نقش مهمی در این جنبش داشت. وقتی معترضان ضد رژیم در سال ۲۰۱۱ به خیابان‌ها آمدند بازی‌های فوتبال برای ماه‌ها به تعویق افتاد چون استادیوم‌ها به محل اصلی تظاهرات بدل شده بود.

در بخش‌هایی از خاورمیانه ورزش به خصوص فوتبال نقش کلیدی در شکل‌گیری و ساختن هویت‌های ملی داشته است. مسابقات قریب‌الوقوع جام جهانی ۲۰۲۲ بازی مهمی برای قطر است که امکان تقویت توانمندی‌های قدرت نرم و دیپلماسی عمومی را فراهم می‌کند.

سوزان زیاده

وقتی من در بیتم قبلی خودم به عنوان سفیر آمریکا در قطر در سال ۲۰۱۱ منصوب شدم یک سال بعد از آن‌که این کشور موفق به اخذ میزبانی جام جهانی شد. اولین مورد در دستورکار آمریکا مسئله حقوق بشر بود. خصوصاً موضوع کارگران مهاجر. دوحه بعد از انتخاب به میزبانی در مسائل حقوق بشری پیشرفت کرد و گام‌های اولیه را برای اصلاح نظام استخدامی خود برداشت. در سال ۲۰۱۴ قطر اقداماتی برای بهبود وضعیت کارگران انجام داد و

استانداردهای بهتری برای کار وضع کرد. روند نسبتاً آهسته اصلاحات نتیجه شکاف بین دولت قطر جامعه تجاری و جمعیت محلی است. یک تغییر اخیر دیگر ترمیم کابینه است که در آن رئیس سابق «کمیته ملی حقوق بشر دولت قطر» به عنوان وزیر کار منصوب شد.

این مسابقات منافع اقتصادی مهمی برای قطر خواهد داشت. لحظه‌ای پرغرور برای بسیاری از مردم منطقه خواهد بود و مقداری آزادی عمل دیپلماتیک برای آن به ارمغان می‌آورد. تاثیر این بازی‌ها فراتر از صرفاً قطر خواهد بود. وقتی اعلام شد قطر میزبان اولین جام جهانی در خاورمیانه و جهان عرب خواهد بود بیشتر منطقه ابتدا واکنش منفی نشان داد اما این بازی‌ها توان آن را دارد که الهام‌بخش تغییرات مثبت باشد. قطر تغییرات و اصلاحاتی را ایجاد کرد که دیگر کشورها ممکن است از آن تقلید کنند. کشورهایی که می‌خواهند در حوزه قدرت نرم خود تنوع ایجاد کنند و با استفاده از ورزش به آن دست پیدا کنند عربستان سعودی ممکن است تقلید کند چون خود را برای میزبانی بازیهای آسیایی زمستانی در سال ۲۰۲۹ آماده می‌کند همین‌طور کشورهای دیگری که دنبال میزبانی رویدادهای ورزشی بین‌المللی در آینده هستند.

آمریکا برای بازی مهیج با ایران در جام جهانی آماده می‌شود و بسیاری انتظار دارند که طرفداران جام جهانی و رهبران جهان از این فرصت برای صحبت علنی درباره اعتراضات جاری در ایران استفاده کنند. این بازی فضای پرتنش خواهد داشت و هواداران تیم موضع‌گیری‌های سیاسی خواهند کرد. جالب خواهد بود ببینیم که با توجه به رابطه قطر با ایران این گونه تظاهرات عمومی چگونه در محل مدیریت خواهد شد.

میزبانی این رویداد از سوی قطر یکی از موارد کلاسیک ورزش‌شویی قلمداد شده است اما عوامل بسیار دیگر در تصمیم این کشور برای میزبانی مسابقات نقش داشته است. این بازی‌ها منافع سیاسی اقتصادی و اجتماعی برای این کشور خلیج فارس خواهد داشت و این توان را دارد که قطر را در جایگاهی متفاوت در صحنه جهانی قرار دهد.

[این گزارش فشرده را اینجا](https://info.washingtoninstitute.org/acton/ct/19961/s-16df-2211/Bct/I-0097/I-0097:1f4/ct1_0/1/lu?sid=TV2%3AwwQ5d8A6W) (https://info.washingtoninstitute.org/acton/ct/19961/s-16df-2211/Bct/I-0097/I-0097:1f4/ct1_0/1/lu?sid=TV2%3AwwQ5d8A6W)
[براون](https://info.washingtoninstitute.org/acton/ct/19961/s-16df-2211/Bct/I-0097/I-0097:1f4/ct1_0/1/lu?sid=TV2%3AwwQ5d8A6W) (https://info.washingtoninstitute.org/acton/ct/19961/s-16df-2211/Bct/I-0097/I-0097:1f4/ct1_0/1/lu?sid=TV2%3AwwQ5d8A6W)
[و شینا](https://info.washingtoninstitute.org/acton/ct/19961/s-16df-2211/Bct/I-0097/I-0097:1f4/ct2_0/1/lu?sid=TV2%3AwwQ5d8A6W) (https://info.washingtoninstitute.org/acton/ct/19961/s-16df-2211/Bct/I-0097/I-0097:1f4/ct2_0/1/lu?sid=TV2%3AwwQ5d8A6W)
[کاتس](https://info.washingtoninstitute.org/acton/ct/19961/s-16df-2211/Bct/I-0097/I-0097:1f4/ct2_0/1/lu?sid=TV2%3AwwQ5d8A6W) (https://info.washingtoninstitute.org/acton/ct/19961/s-16df-2211/Bct/I-0097/I-0097:1f4/ct2_0/1/lu?sid=TV2%3AwwQ5d8A6W)
[نهیبه کرده‌اند](https://info.washingtoninstitute.org/acton/ct/19961/s-16df-2211/Bct/I-0097/I-0097:1f4/ct2_0/1/lu?sid=TV2%3AwwQ5d8A6W) (https://info.washingtoninstitute.org/acton/ct/19961/s-16df-2211/Bct/I-0097/I-0097:1f4/ct2_0/1/lu?sid=TV2%3AwwQ5d8A6W)

درباره شرکت‌کنندگان:

[سوزان ال زیاده](https://www.washingtoninstitute.org/experts/susan-l-ziadeh) (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/susan-l-ziadeh>)
[ال زیاده](https://www.washingtoninstitute.org/experts/susan-l-ziadeh) (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/susan-l-ziadeh>)
[زیاده](https://www.washingtoninstitute.org/experts/susan-l-ziadeh) (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/susan-l-ziadeh>)

سوزان ال زیاده بیست و سه سال در وزارت خارجه خدمت کرد و اخیراً (۲۰۱۶-۲۰۱۴) معاون دستیار وزیر در امور شبه‌جزیره عربستان بوده است.

[مارتی فلکس](https://www.washingtoninstitute.org/experts/marti-flacks) (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/marti-flacks>)
[فلکس](https://www.washingtoninstitute.org/experts/marti-flacks) (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/marti-flacks>)

مارتی فلکس صاحب کرسی خسروی در انترناسیونالیسم اصولی و مدیر ابتکار حقوق بشر در مرکز مطالعات استراتژیک و بین‌المللی است.

[جیمز ام دورسی](https://www.washingtoninstitute.org/experts/james-m-dorsey) (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/james-m-dorsey>)
[ام دورسی](https://www.washingtoninstitute.org/experts/james-m-dorsey) (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/james-m-dorsey>)
[دورسی](https://www.washingtoninstitute.org/experts/james-m-dorsey) (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/james-m-dorsey>)

جیمز ام دورسی کارشناس ژئوپولیتیک و همچنین کارشناس رابطه ورزش و سیاست است.

[پاتریک کلوسون](https://www.washingtoninstitute.org/experts/patrick-clawson) (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/patrick-clawson>)
[کلوسون](https://www.washingtoninstitute.org/experts/patrick-clawson) (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/patrick-clawson>)

کلوسون هموند ارشد مورنینگ استار در انستیتو واشنگتن برای سیاست خاور نزدیک و مدیر تحقیقات انستیتو است.

درباره نویسنده

[سوزان ال زیاده](https://www.washingtoninstitute.org/experts/swazan-al-zyadeh) (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/swazan-al-zyadeh>)

سوزان ال زیاده بیست و سه سال در وزارت خارجه خدمت کرد و اخیراً (۲۰۱۶-۲۰۱۴) معاون دستیار وزیر در امور شبه‌جزیره عربستان بوده است.

مارتی فلکس ([fa/experts/marty-flks/](#))

مارتی فلکس صاحب کرسی خسروی در انترناسیونالیسم اصولی و مدیر ابتکار حقوق بشر در مرکز مطالعات استراتژیک و بین‌المللی است.

جیمز ام ([fa/experts/jymz-am-dwrsy/](#))

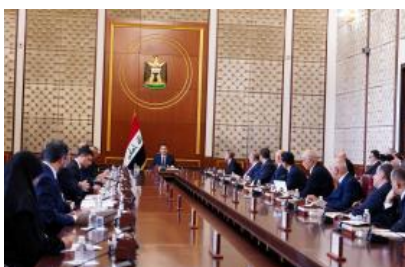
جیمز ام دورسی کارشناس ژئوپولیتیک و همچنین کارشناس رابطه ورزش و سیاست است.

پاتریک کلاوسون ([fa/experts/patryk-klawsw-n-0/](#))

عضو ارشد و مدیرتحقیقات انستیتو واشنگتن برای سیاست خاور نزدیک

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

[Who Is Mohammed Shia al-Sudani?](#)

نوامبر ۲۰۲۲

♦
May Kadow ,
Erik Yavorsky

[\(/policy-analysis/who-mohammed-shia-al-sudani\)](#)

BRIEF ANALYSIS

[A Politically Challenging World Cup for Iran](#)

نوامبر ۲۰۲۲

♦
Omer Carmi

[\(/policy-analysis/politically-challenging-world-cup-iran\)](#)

BRIEF ANALYSIS

What Could Iraqis Gain from Their Oil Windfall?

نوامبر ۲۰۲۲

Mohammed Hussein

[\(/policy-analysis/what-could-iraqis-gain-their-oil-windfall\)](/policy-analysis/what-could-iraqis-gain-their-oil-windfall)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/\)](/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/) عرب و اسلام سیاسى

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/kshwrhay-hashykhlyj-fars/\)](/policy-analysis/kshwrhay-hashykhlyj-fars/) کشورهای حاشیه خلیج فارس